LIFE ARCPROM

ΑΝΘΡΩΠΟΣ UOMO HUMAN // ΑΡΚΟΥΔΑ ORSO BEAR 4

LIFE18 NAT/GR/000768

Improving human-bear coexistence in 4 National Parks of South Europe

Action D.2: Monitoring the impact of the action C.2

A brief report BEFORE the training actions

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Σχολή Επιστημών Υγείας – Τμήμα Κτηνιατρικής – Εργαστήριο Μικροβιολογίας και Παρασιτολογίας

ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

Authors

UTH Team:

Billinis Charalambos

Giannakopoulos Alexios

Lefkaditis Menelaos

Sideri Aikaterini

Spyrou Vasiliki

Chatzopoulos Dimitrios

Batsaras Emmanouil

Tontis Dimitrios

Mertzanis Yorgos

Sofia Marina

Satra Maria

Tsalazidou-Founta Tzoulia-Maria

Table of contents

SUMMARY ***4***
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ***4***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ **5**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ **6**

SUMMARY

This deliverable has been developed in the framework of Action D.2 of the LIFE ARCPROM project. The action D.2 aims to monitor, record, and quantify the impact of the action C.2. The latter is dedicated to the capacity building of stakeholders involved in conserving the bear population and managing bear-human conflicts. The deliverable presents the results of a questionnaire distributed to the participants before starting the first educational webinar. The questionnaire results will be used as the baseline for measuring the effectiveness of the training actions that will be conducted under the LIFE ARCPROM project.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν Παραδοτέο συντάσσεται στο πλαίσιο της Δράσης D.2. του έργου LIFE ARCPROM. Η Δράση D.2 παρακολουθεί, καταγράφει και ποσοτικοποιεί τον αντίκτυπο των ενεργειών επαύξησης των θεωρητικών γνώσεων και πρακτικών δεξιοτήτων των εμπλεκομένων στη διατήρηση του πληθυσμού των αρκούδων και στη διαχείριση των συγκρούσεων μεταξύ της αρκούδας και του ανθρώπου, οι οποίες πραγματοποιούνται στη Δράση C.2. Στο Παραδοτέο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα ενός ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στους συμμετέχοντες της πρώτης ενημερωτικής ημερίδας, με σκοπό την εκτίμηση του επιπέδου των υφιστάμενων γνώσεων σχετικά με τη διαχείριση των αρκούδων. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου θα χρησιμοποιηθούν ως βάση αναφοράς της αποτελεσματικότητας των δράσεων εκπαίδευσης που διενεργηθούν κατά την εξέλιξη του προγράμματος.

Κεφάλαιο 1: Γενικά

Το έργο LIFE ARCPROM έχει ως στόχο τη βελτίωση των όρων συνύπαρξης της καφέ αρκούδας και του ανθρώπου σε τρία Εθνικά Πάρκα της Ελλάδας (Πρεσπών, Β. Πίνδου, Οροσειράς Ροδόπης) και στο Πάρκο Majella της Ιταλίας. Στους κύριους στόχους του έργου περιλαμβάνονται η αντιμετώπιση φαινομένων προσέγγισης της αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές, η ελαχιστοποίηση παράνομων πρακτικών, όπως η χρήση των δηλητηριασμένων δολωμάτων και η εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων πρόληψης ζημιών από τα μεγάλα σαρκοφάγα.

Στο πλαίσιο της υποδράσης C2.1 του έργου, το Τμήμα Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, σε συνεργασία με την Καλλιστώ, πραγματοποίησε μία διαδικτυακή ημερίδα με τίτλο «Διαχείριση των συγκρούσεων ανθρώπου-αρκούδας». Στόχος της ημερίδας ήταν η βελτίωση της κατάρτισης του προσωπικού των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, των Περιφερειών, των Διευθύνσεων Δασών και άλλων ενδιαφερομένων, σε θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη συγκρούσεων μεταξύ ανθρώπου – αρκούδας. Πριν την έναρξη της ημερίδας οi συμμετέχοντες κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο έντεκα ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής. Οι ερωτήσεις αφορούσαν αντικείμενα που θα παρουσιάζονταν στην ημερίδα. Σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να αξιολογηθεί το γνωστικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων και με τον τρόπο αυτό να προσδιοριστεί το επίπεδο αναφοράς. Κατά την εξέλιξη του προγράμματος παρόμοια ερωτηματολόγια του ίδιου βαθμού δυσκολίας θα διανέμονται στους συμμετέχοντες των δράσεων εκπαίδευσης για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της δράσης C.2.

Συνολικά υποβλήθηκαν 76 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων ήταν 68%, ενώ σε 4 από τις 11 ερωτήσεις περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες απάντησαν εσφαλμένα. Οι ερωτήσεις και η ποσοστιαία αναλογία των απαντήσεων που δόθηκαν παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

Κεφάλαιο 2: Αποτελέσματα ερωτηματολογίου πριν την έναρξη της ημερίδας

1. ***Ποιες είναι οι περιπτώσεις που ενεργοποιείται ο οριζόντιος μηχανισμός που έχει θεσμοθετηθεί και αφορά στην αντιμετώπιση περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας- ανθρώπου;***

Το 70% των ερωτηθέντων (53 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση, δηλαδή ότι η «προσέγγιση αρκούδας σε κατοικημένη περιοχή» είναι η βασικότερη περίπτωση ενεργοποίησης του οριζόντιου μηχανισμού για την αντιμετώπιση περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας - ανθρώπου.

Προσέγγιση αρκούδας σε κατοικημένη περιοχή	53
Τροχαίο ατύχημα	9
Ζημιές στην αγροτική παραγωγή	6
Άλλο	8

2. ***Ποιες είναι οι υποχρεώσεις ιδιοκτητών ενός δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς;***

Το 89% των ερωτηθέντων (68 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση. Στο συγκεκριμένο πολυπαραγοντικό ερώτημα η πλειοψηφία του κοινού απάντησε σωστά, πιθανόν λόγω προσωπικών εμπειριών με δεσποζόμενα ζώα είτε σωστής ενημέρωσης από τον κοινωνικό περίγυρο, τις φιλοζωικές οργανώσεις και τα ΜΜΕ γενικότερα.

Σήμανση και καταγραφή του ζώου	5
Έκδοση βιβλιαρίου υγείας	3
Δήλωση απώλειας	0
Όλα τα παραπάνω	68

3. ***Η κίνηση ενός σκύλου να περπατά μπροστά από τον ιδιοκτήτη, εμποδίζοντας ήπια την πορείατου, είναι:***

Το 41% των ερωτηθέντων (31 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση. Η σωστή απάντηση

είναι ότι η συμπεριφορά ενός σκύλου που προπορεύεται του ιδιοκτήτη του είναι «Ανεπιθύμητη καθώς ο σκύλος εμφανίζει κυριαρχική συμπεριφορά απέναντι στον άνθρωπο». Ωστόσο, ίσος περίπου αριθμός συμμετεχόντων (26 άτομα) ερμήνευσαν εντελώς αντίθετα την αντίστοιχη συμπεριφορά του σκύλου, δηλώνοντας έλλειψη συγκεκριμένων και απαραίτητων γνώσεων στον τομέα εκπαίδευσης σκύλων, κάτι που μπορεί να αποβεί επιζήμιο ή ακόμη και επικίνδυνο όσον αφορά σκύλους εργασίας (όπως οι σκύλοιφύλαξης κοπαδιών).

Επιθυμητή, καθώς ο σκύλος έχει ανάγκη την παρουσία του ανθρώπου	6
Επιθυμητή, καθώς δείχνει πως ο σκύλος προστατεύει τον άνθρωπο	26
Ανεπιθύμητη, καθώς ο σκύλος εμφανίζει κυριαρχική συμπεριφορά	31
Δεν αξιολογείται, αφού είναι απλώς παιχνίδι	13

4. ***Ο εμβολιασμός ενός σκύλου:***

Το 96% των ερωτηθέντων (73 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση, δηλαδή πως ο εμβολιασμός ενός σκύλου «Είναι ασφαλής και δεν μεταβάλλει τη συμπεριφορά του σκύλου». Η συγκεκριμένη ερώτηση αφορά τις πολύ βασικές γνώσεις που θα πρέπει να διαθέτει το κοινό και ειδικότερα οι ιδιοκτήτες σκύλων.

Δεν απαιτείται σε ζώα >1 έτους, καθώς έχουν αποκτήσει φυσική ανοσία	0
Μπορεί και να μην πραγματοποιείται κάθε έτος	3
Δεν χρειάζεται, εάν ο σκύλος δεν έρθει σε επαφή με άλλο σκύλο	0
Είναι ασφαλής και δεν μεταβάλλει τη συμπεριφορά του σκύλου	73

5. ***Η τοπική χρήση πυκνού διαλύματος ιωδίου σε ζώο με ανοιχτά τραύματα:***

Το 34% των ερωτηθέντων (26 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση ότι η χρήση ιωδίου σε ανοιχτά τραύματα «Είναι ερεθιστική για τους ιστούς και επιβραδύνει την επούλωση». Ενώ το 50% των ερωτηθέντων θεωρεί πως η χρήση ιωδίου σε ανοιχτά τραύματα «Έχει καλή αντιμικροβιακή δράση», γεγονός που δε συνιστά κατάλληλη και αποτελεσματική την αντιμετώπιση εκ μέρους τους έκτακτων τραυματισμών και την παροχή πρώτων βοηθειών.

Έχει καλή αντιμικροβιακή δράση	38
Προάγει την επούλωση	5
Έχει αντιμικροβιακή και παυσίπονη δράση	7
Είναι ερεθιστική για τους ιστούς και επιβραδύνει την επούλωση	26

6. ***Η χορήγηση ατροπίνης σε σκύλο με συμπτώματα δηλητηρίασης από φυτοφάρμακα πραγματοποιείται:***

Το 41% των ερωτηθέντων (31 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση πως η ατροπίνη χορηγείται «Ανεξάρτητα από την πρόκληση εμετού», ενώ το 46% απάντησε πως η ατροπίνη χορηγείται «Μετά την πρόκληση εμετού και την αποβολή των φυτοφαρμάκων». Η λανθασμένη εντύπωση σχετικά με τη χορήγηση ατροπίνης μπορεί να μην οδηγήσει στα επιθυμητά αποτελέσματα σεπερίπτωση δηλητηρίασης σκύλου.

Ανεξάρτητα από την πρόκληση εμετού	31
Πριν την πρόκληση εμετού και την αποβολή των φυτοφαρμάκων	6
Μετά την πρόκληση εμετού και την αποβολή των φυτοφαρμάκων	35
Μόνο εάν είναι γνωστή η ώρα δηλητηρίασης	4

7. ***Ποιο ζώο θεωρείται ότι είναι η δεξαμενή του ιού της λύσσας στη φύση;***

Το 91% των ερωτηθέντων (69 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση πως η αλεπού είναι η δεξαμενή του ιού της λύσσας.

Ο σκύλος	6
Η γάτα	0
Η αρκούδα	1
Η αλεπού	69

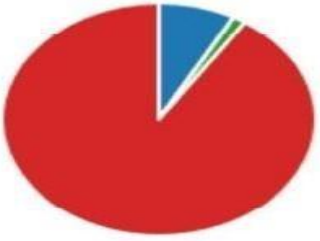

8. ***Το MedPak είναι:***

Το 49% των ερωτηθέντων (37 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση, δηλαδή ότι το MedPak είναι ένα «Ειδικό κουτί για τη μεταφορά βιολογικών δειγμάτων». Υψηλός αριθμός συμμετεχόντων (35 από 76) απάντησε λάθος ότι είναι «Έτοιμο κιτ με υλικά για τη δειγματοληψία από νεκρά ζώα».

Έτοιμο κιτ με υλικά για τη δειγματοληψία από νεκρά ζώα	35
Ειδική σακούλα περισυλλογής νεκρών ζώων	3
Ειδικό κουτί για τη μεταφορά βιολογικών δειγμάτων	37
Συλλογή υλικών για την απολύμανση εργαλείων	1

9. ***<u>Τα δείγματα ιστού άγριων ζώων που προορίζονται για γενετική ανάλυση:</u>***

Το 71% των ερωτηθέντων (54 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση, υποδεικνύοντας ένα καλό βασικό γνωστικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων στην επεξεργασία και συντήρηση των δειγμάτων κατά τη γενετική ανάλυση, απαντώντας πως τα δείγματα ιστού «Διατηρούνται καλύτερα σε κατάψυξη, στους μείον 20° C».

Δεν χρειάζονται ιδιαίτερες συνθήκες διατήρησης	3
Διατηρούνται καλύτερα σε απλή οικιακή συντήρηση ψυγείου	5
Διατηρούνται καλύτερα σε κατάψυξη, στους μείον 20° C	54
Θα πρέπει να μεταφέρονται αυθημερόν στο Εργαστήριο	14

10. ***<u>Η αποσύνθεση ενός πτώματος αγρίου ζώου στο φυσικό περιβάλλον επηρεάζεται από τους εξής παράγοντες:</u>***

Το 99% των ερωτηθέντων (75 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση, πως η αποσύνθεση ενόςπτώματος άγριου είναι ζώου είναι πολυπαραγοντικό φαινόμενο και επηρεάζεται από όλους τους αναφερόμενους παράγοντες.

Τις καιρικές συνθήκες	1
Τη δραστηριότητα εντόμων	0
Τη δραστηριότητα άλλων ζώων	0
Όλα τα παραπάνω	75

11. ***<u>Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων για αναγγελία στον ΕΛΓΑ για ζημιά σε ζωικόκεφάλαιο από μεγάλα σαρκοφάγα;</u>***

Το 80% των ερωτηθέντων (61 από 76) απάντησε σωστά σε αυτή την ερώτηση σχετικά με τις υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων για αναγγελία ζημιάς στον ΕΛΓΑ.

Υποβολή δήλωσης ζημιάς	12
Υποβολή τελών εκτίμησης	0
Διατήρηση των παραγωγικών ζώων, σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΕΛΓΑ, προκειμένου να είναι δυνατή η εκτίμηση	3
Όλα τα παραπάνω	61

Callisto
Wildlife and Nature Conservation Society

University of Thessaly
Founded 1984

University of Western Macedonia

WWF

Northen Pindos National Park

Prespa National Park

Management Body National Park Rodopi Mountain-Range

Parco Nazionale della Maiella